

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 424/2017-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. júna 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátska kancelária, Sibírska 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 So 78/2015 z 23. februára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. mája 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 So 78/2015 z 23. februára 2017, ktorou žiada vydať tento nález:

„1/ Slovenská republika, zastúpená Najvyšším súdom SR, v konaní čís. k.: 7 So/78/2015 vedeného na Najvyššom súde SR, porušila právo sťažovateľa: [REDAKČIA]
[REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA]
upravené v čl. 46., ods. 1 a ods. 2, Ústavy SR a v čl. 6., ods. 1., Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na spravodlivý proces, pretože rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, je v rozpore so zákonom, najmä s právom sťažovateľa na spravodlivý súdny proces a právom na súdnu ochranu.

2./ Ústavný súd SR zrušuje rozhodnutie Najvyššieho súdu SR čís. k.: 7So/78/2015 zo dňa 23. 02. 2017 a zároveň prikazuje Najvyššiemu súdu SR, aby vo veci ďalej konal a aby rozhodol.

3./ Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 3 500 €, ktoré je Najvyšší súd SR povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov odo dna právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4./ Najvyšší súd SR je povinný nahradiť do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia... trovy právneho zastúpenia vo výške 303,16 €.“

2. Ako vyplynulo zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu a z jej príloh, sťažovateľ sa ako žalobca domáhal v konaní na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Sd 8/2014 proti Sociálnej poisťovni – ústredie ako žalovanej (ďalej len „žalovaná“) v spore vo veci priznania starobného dôchodku preskúmania rozhodnutí žalovanej č. 530 313 2500 0 z 30. decembra 2013, č. 530 313 2500 0 z 13. mája 2014 a rozhodnutia č. 530 313 2500 0 z 25. marca 2015. Rozhodnutím č. 530 313 2500 0 z 30. decembra 2013 žalovaná zamietla žiadosť sťažovateľa zo 16. októbra 2013 o starobný dôchodok pre nesplnenie podmienok uvedených v § 65 a v § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a v § 21 a v § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“). Rozhodnutím č. 530 313 2500 0 z 13. mája 2014 zamietla žalovaná žiadosť sťažovateľa o starobný dôchodok ku dňu 13. marca 2011 pre nesplnenie podmienok uvedených v rovnakých ustanoveniach. Žalovaná

v oboch prípadoch nepovažovala za splnenú podmienku dosiahnutie dôchodkového veku sťažovateľa, pretože nedovŕšil 62. rok veku a pre vznik nároku na starobný dôchodok v nižšom veku nesplnil podmienky. Rozhodnutím č. 530 313 2500 0 z 25. marca 2015 žalovaná podľa § 65, § 274 a § 82 zákona o sociálnom poistení priznala sťažovateľovi starobný dôchodok od 13. marca 2015 vo výške 691,10 € mesačne. Starobný dôchodok mu bol priznaný odo dňa dovŕšenia 62 rokov veku.

3. Sťažovateľ napadol včas podaným návrhom na krajskom súde rozhodnutie žalovanej č. 530 313 2500 0 z 30. decembra 2013 s odôvodnením, že v II. pracovnej kategórii odpracoval 26,20 rokov, mal mu byť priznaný starobný dôchodok s prihliadnutím na znížený dôchodkový vek a žalovaná nezohľadnila odpracované roky v II. pracovnej kategórii. Podľa jeho názoru s ohľadom na § 174 ods. 1 písm. e/ zákona o sociálnom zabezpečení sa mu dôchodkový vek znížil na 58 rokov za výkon prác zaradených do II. pracovnej kategórie, pretože odpracoval 26,20 rokov v II. kategórii funkcií. Ďalej poukázal na to, že žalovaná mu nezohľadnila 212 dní odpracovaných v službe I. pracovnej kategórie ako vojakovi vojenskej základnej služby v čase od 3. apríla 1972 do 1. novembra 1972. Sťažovateľ zdôrazňoval, že v zmysle § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je zakotvená vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia zásada zachovania získaných nárokov vyplývajúcich zo zaradenia do I. a II. pracovnej kategórie, a to do 31. decembra 2023. Výkon zamestnania v I. a II. pracovnej kategórii, resp. v I. a II. kategórii funkcií podľa § 14 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení, má vplyv tak na skorší vznik nároku na starobný dôchodok, t. j. pred dovŕšením dôchodkového veku podľa § 65 ods. 2 zákona o sociálnom poistení. Podľa § 255 ods. 1 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba, získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak. Do rozsahu nárokov vyplývajúcich zo zamestnania zaradeného v minulosti do II. pracovnej kategórie, spočívajúcich v znížení vekovej hranice pre nárok na starobný dôchodok sa vzhľadom na znenie § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a § 14 ods. 5 zákona o sociálnom zabezpečení, musí hodnotiť aj zamestnanie sťažovateľa v II. pracovnej kategórii, pretože pri inom riešení by dochádzalo k zjavnej nerovnosti oprávnených osôb. Podaním z 13. júna 2014 rozšíril sťažovateľ svoj návrh i na medzičasom

vydané rozhodnutie žalovanej č. 530 313 2500 0 z 13. mája 2014 s rovnakým odôvodnením. Po doručení ďalšieho rozhodnutia žalovanej č. 530 313 2500 0 z 25. marca 2015 rozšíril návrh i na toto rozhodnutie, pričom namietal aj výšku priznaného starobného dôchodku, ktorá má predstavovať správne sumu 1 143 € mesačne, čo je opäť dôsledkom správneho nezohľadnenia odpracovania 26,20 rokov v II. pracovnej kategórii. Sťažovateľ žiadal krajský súd, aby rozhodnutia žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie, pretože mu mal byť priznaný starobný dôchodok v takejto výške a doplatený už od 13. marca 2011.

4. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 8 Sd 8/2014 z 30. júna 2015 rozhodnutia žalovanej ako vecne správne potvrdil a sťažovateľovi náhradu trov konania nepriznal. Krajský súd mal preukázané, že žalovaná správne zhodnotila dobu v počte dní 9 677, t. j. 26 rokov a 187 dní v II. pracovnej kategórii od 4. júla 1973 do 31. decembra 1999. Podľa názoru krajského súdu táto doba poistenia nie je hodnotená podľa § 130 zákona o sociálnom zabezpečení ako kategória funkcií, t. j. služba vojakov z povolania, príslušníkov Policajného zboru, a preto nie je možné postupovať v danom prípade podľa § 174 zákona o sociálnom zabezpečení.

5. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie argumentujúc tým, že podľa § 174 ods. 1 písm. e) zákona o sociálnom zabezpečení sa mu musí dôchodkový vek znížiť za výkon prác spolu 26 rokov a 81 dní zaradených do II. pracovnej kategórie. Opäť poukázal na to, že bolo nedostatočne hodnotené aj obdobie vojaka vojenskej základnej služby (212 dní v službe v I. pracovnej kategórii). Preto podmienky nároku na starobný dôchodok splnil už 13. marca 2011, keď dovíšil 58 rokov veku. Výpočet „*preferovaných zamestnaní vo vyhláske č. 55/1956 Sb.*“ bol taxatívny a ich rozširovanie extenzívnym výkladom by vo svojich dôsledkoch znamenalo porušenie postupu stanoveného v § 4 vyhlášky. Sťažovateľ tvrdil, že ustanovenia § 14 ods. 2 písm. f) a i) a § 21 ods. 1 písm. c) a d) zákona o sociálnom zabezpečení sa vzťahujú aj na neho a do II. pracovnej kategórie patrili zamestnania, v ktorých sa vykonávali práce za zvlášť obtiažnych pracovných podmienok, ktoré mali priamy a negatívny vplyv na zdravie a dĺžku života. Odvolaciemu súdu navrhol, aby rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutia žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 7 So 78/2015 z 23. februára 2017 rozsudok krajského súdu potvrdil a sťažovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

7. Sťažnosť doručenu ústavnému súdu na porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 7 So 78/2015 z 23. februára 2017 sťažovateľ odôvodnil tým, že tento rozsudok je založený na nesprávnom právnom posúdení veci a sťažovateľa diskriminuje v dôsledku toho, že zmyslom prechodných ustanovení zákona o sociálnom zabezpečení riešiacich transformáciu vzťahov prijatím zákona č. 235/1992 Zb. o zrušení pracovných kategórií a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, ktorým sa zmenil zákon o sociálnom zabezpečení, bolo stanoviť v § 174 podmienky pri zrušení pracovných kategórií pre občana k odchodu do výhodnejšieho starobného dôchodku. Podmienkou vzniku tohto nároku však bolo podľa § 174 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvala k 31. decembru 1992. V tejto časti má však zákon o sociálnom zabezpečení pre sťažovateľa diskriminačný charakter, pretože pri skončení zamestnania v II. pracovnej kategórii mal odpracované roky a zaplatené odvody dôchodkového poistenia na konte žalovanej viac ako 25 rokov, pričom súčasne odpracoval viac ako 26 rokov a 81 dní v II. pracovnej kategórii, pričom k 31. decembru 1999 nebol v služobnom pomere a mal odísť do starobného dôchodku vo veku 58 rokov. Žalovaná mu odslúžených 212 dní v službe v I. pracovnej kategórii ako vojakovi základnej služby v čase od 3. apríla 1972 do 1. novembra 1972 na tento účel dostatočne nezohľadnila, čo sťažovateľa tiež poškodilo, pričom nie je zrejmé, z akého dôvodu žalovaná neposúdila vojenskú službu ako I. kategóriu funkcií. Ďalej sťažovateľ poukázal na to, že v druhej hlave zákona o sociálnom zabezpečení niet úpravy nárokov z II. pracovnej kategórie. Týmto postupom zákonodarcu sa narušila zásada právnej istoty a princíp, podľa ktorého majú byť vzniknuté nároky zachované. Sťažovateľ zopakoval, že z administratívneho spisu žalovanej je preukázané, že v I. pracovnej kategórii odpracoval 212 dní, v II. pracovnej kategórii 26 rokov a 81 dní a v III. pracovnej kategórii 18 rokov a 58 dní. Výkon zamestnania v II. pracovnej kategórii musí mať vplyv na zníženie dôchodkového veku; táto pracovná

kategória sa zhodnocuje aj pre výkon iného zamestnania ako sú vojaci a policajti (§ 175 zákona o sociálnom zabezpečení). Preto sa ustanovenia § 14 ods. 2 písm. f) a i), ako aj ustanovenia § 21 ods. 1 písm. c) a d) zákona o sociálnom zabezpečení vzťahujú i na sťažovateľa. Sťažovateľ odpracoval celý čas svojho produktívneho veku až do odchodu do dôchodku v zamestnaneckom pomere v [REDAKOVANÉ], kde plynulo nebezpečenstvo a zdravotné riziko z ťažkej chemickej výroby. Najvyšší súd sa nevysporiadal dostatočne s touto argumentáciou sťažovateľa vznesenou v priebehu konania a v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci sa stotožnil s názorom žalovanej.

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

10. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. Sťažovateľ namieta porušenie týchto svojich základných práv:

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13. Ako vyplýva zo sťažnosti sťažovateľa, k porušeniu týchto označených práv malo dôjsť rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 7 So 78/2015 z 23. februára 2017, ktorý je založený na nesprávnom právnom posúdení veci, nevysporiadal sa dostatočne s argumentáciou sťažovateľa v priebehu konania a diskriminuje ho.

14. Ako vyplýva z rozsudku najvyššieho súdu, na vec sťažovateľa aplikoval tieto ustanovenia právnych predpisov:

Podľa § 65 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnom poistení v znení platnom k 1. júnu 2013 poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 21 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

a) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach,

b) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b), ak bol z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d) a e),

c) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h),

d) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní s rizikom chemickej karcinogenity, v baníctve vykonávanom pod spodnou vrstvou nadložlia a na skrývke v povrchových baniach, v ťažbe a pri opracovaní kameňa, pri mletí a drvení kameňa, kremenca, živca, pri formovaní žiaruvzdorných výrobkov a pri úprave keramických surovín, ak sú pracujúci nadmerne ohrození silikózou, v zamestnaní sklárov dutého skla a v zamestnaní v stokovej sieti v podzemných priestoroch [§ 14 ods. 2 písm. i) až d)] alebo

e) 60 rokov.

Podľa § 174 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

a) 56 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 14 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 19 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 19 rokov v službe I. kategórie funkcií,

b) 57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písmu b) až h) alebo 18 rokov v službe I. kategórie funkcií,

c) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 12 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 8 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo

16 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo i 16 rokov v službe I. kategórie funkcií alebo 17,5 roka v službe II. kategórie funkcií, alebo

d) 59 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 11 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 7,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až l) alebo 15 rokov v službe I. alebo II, kategórie funkcií.

Podľa § 174 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999.

15. Najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 7 So 78/2015 z 23. februára 2017 poukázal najprv na obsah administratívneho spisu, z ktorého zistil, že sťažovateľ v žiadosti o starobný dôchodok zo 16. októbra 2013 uviedol, že od 1. septembra 1970 do 30. júna 1973 pracoval v [REDAKOVANÉ], od 1. júla 1973 do 3. júla 1973 nepracoval, od 4. júla 1973 do 30. novembra 2012 pracoval u zamestnávateľa [REDAKOVANÉ]. Ďalej v období od 1. januára 1993 do 28. apríla 1993 bol samostatne zárobkovo činnou osobou bez povinnosti platiť poistné; od 22. októbra 2012 do 14. októbra 2013 bol práceneschopný a od 15. októbra 2013 bol nezamestnaný nevidovaný. Z evidenčných listov o dobe zamestnania a zárobku, vystavených zamestnávateľom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] najvyšší súd zistil, že v dobe zamestnania od 1. septembra 1970 do 30. júna 1973 sťažovateľ (aj ako učeň) nevykonával práce zaradené do I. ani II. pracovnej kategórie. Práce zaradené do II. pracovnej kategórie vykonával u zamestnávateľa [REDAKOVANÉ], v období od 4. júla 1973 až do 31. decembra 1999 najprv ako prevádzkový zámočník neskôr ako úpravár vody – mechanik.

16. Záver o veku sťažovateľa vyžadovanom pre vznik nároku na starobný dôchodok odôvodnil najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 7 So 78/2015 z 23. februára 2017 takto:

„Medzi účastníkmi konania je sporné posúdenie právneho nároku navrhovateľa na starobný dôchodok ku dňu dovŕšenia 58 rokov veku navrhovateľa. ...

Zákon o sociálnom poistení určuje dôchodkový vek postupom podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 140/2015 Z. z., podľa ktorého nároky

vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa zachovávajú. Zachovanie nárokov vyplývajúcich zo zaradenia zamestnania do zvýhodnenej pracovnej kategórie spočíva aj v znížení vekovej podmienky potrebnej pre nárok na starobný dôchodok. ...

Odvolaací súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že odporkyňa v konaní o žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok jednak ku dňu dovŕšenia 58 rokov veku ako aj ku dňu dovŕšenia 62 rokov veku z podkladov založených v jej administratívnom spise správne konštatovala, že v období trvania pracovného pomeru, t j. v období od 4. júla 1973 až do 31. decembra 1999 navrhovateľ vykonával práce u zamestnávateľa [REDACTED] [REDACTED] najprv ako prevádzkový zámočník neskôr ako úpravár vody – mechanik. Výkon týchto prác zamestnávateľ podľa evidenčných listov dôchodkového zabezpečenia zaradil a evidoval v II. pracovnej kategórii.

Navrhovateľ nikdy nevykonával činnosť zaradenú do I. alebo II. kategórie funkcií. Vykonával práce zaradené do II. všeobecnej pracovnej kategórie.

Krajský súd, zhodne ako správny orgán konštatoval, že žiadateľ o starobný dôchodok získal 26 rokov a 187 dní v II. pracovnej kategórii od 4. júla 1973 do 31. decembra 1999. Uvedená doba tak, ako to správne a v súlade so zákonom vyhodnotil krajský súd, nie je dobou hodnotenou podľa § 130 zákona č. 100/1988 Zb. ako kategória funkcií napríklad v prípade služby vojakov z povolania alebo príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky.

S takýmto právnym posúdením sa stotožnil aj odvolací súd. Žiadny právny predpis sociálneho zabezpečenia (poistenia) neumožňuje priznať starobný dôchodok v zníženom dôchodkovom veku, ak zamestnávanie bolo vykonávané v II. pracovnej kategórii vo všeobecnom systéme.

Zákonné podmienky na priznanie starobného dôchodku navrhovateľ splnil podľa vyššie citovaného ustanovenia § 65 zákona o sociálnom poistení ku dňu dovŕšenia 62 rokov veku. Prílohou rozhodnutia z 25. marca 2015 je Osobný list dôchodkového poistenia. Obdobie zamestnania od 4. júla 1973 do 31. decembra 1999 bolo podľa rezortného zoznamu zaradené v II. pracovnej kategórii (v období pred 1. januárom 2000).“

17. Vo vzťahu k záveru krajského súdu o vecnej správnosti výšky priznaného starobného dôchodku sťažovateľovi rozhodnutím žalovanej č. 530 313 2500 0 z 25. marca 2015, ktorým žalovaná podľa § 65, § 274 a § 82 zákona o sociálnom poistení priznala sťažovateľovi od 13. marca 2015 starobný dôchodok 691,10 € mesačne, najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 7 So 78/2015 z 23. februára 2017 uviedol:

„Podľa § 274 zákona o sociálnom poistení suma starobného dôchodku poistenca, ktorému sa do 31. decembra 2023 priznávajú nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. alebo II. pracovnej kategórie, nesmie byť nižšia ako suma určená podľa zákona č. 100/1988 Zb. a to vrátane úpravy starobného dôchodku podľa zákona č. 306/2002 Z. z. v znení zákona č. 639/2002 Z. z. a zvýšenia dôchodku podľa zákona č. 222/2003 Z. z.

Z preskúmaného rozhodnutia o priznaní starobného dôchodku od 13. marca 2015, od dovŕšenia 62 rokov veku žiadateľa je zrejmé, že podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003. t.j. podľa zákona č. 100/1988 Zb. vrátane úpravy podľa zákona č. 306/2002 Z. z. a zvýšenia podľa zákona č. 222/2003 Z. z. je suma starobného dôchodku 287,60 eur mesačne. Suma starobného dôchodku vypočítaná podľa zákona o sociálnom poistení je 685,90 eur mesačne, zvýšená o 5,20 eur mesačne, t.j. o pevnú sumu zvýšenia starobného dôchodku ustanovenú v § 1 písm. a/ opatrenia Ministerstva práve, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 295/2014 Z. z. Navrhovateľovi tak patrí starobný dôchodok v sume 691,10 eur mesačne od 13. marca 2015.“

18. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

19. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným

právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

20. Ústavný súd považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

21. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody. Ústavný súd poukazuje i na skutočnosť, že nie je a ani nemôže byť súdom skutkovým, t. j. jeho úlohou nie je nahrádzať činnosť všeobecných súdov.

22. Úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Treba vziať do úvahy, že správny súd posudzuje iba právne otázky

napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy. Vzhľadom na tieto špecifiká správneho súdnictva ústavný súd posudzoval aj dôvodnosť námietok sťažovateľa proti napadnutému rozhodnutiu.

23. Ústavný súd s poukazom na obsah odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 7 So 78/2015 z 23. februára 2017 dospel k záveru, že najvyšší súd dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré sťažovateľ v konaní nastolil a vysvetlil, ako dospel k záveru o tom, že obstojí rozhodnutie krajského súdu i rozhodnutia žalovanej, podľa ktorých sťažovateľovi patrí starobný dôchodok od 13. marca 2015 a v sume 691,10 € mesačne. Tento záver je založený na aplikácii § 65 ods. 1 a 2 a § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a ustanovení § 21 ods. 1, § 174 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom zabezpečení, ktoré najvyšší súd zrozumiteľne vyložil a aplikoval v súlade s ich účelom a zmyslom. S poukazom na obsah administratívneho spisu konštatoval najvyšší súd, že sťažovateľ nikdy nevykonával činnosť zaradenú do I. alebo II. kategórie funkcií, vykonával práce zaradené do II. všeobecnej pracovnej kategórie a získal tak 26 rokov a 187 dní v II. pracovnej kategórii (od 4. júla 1973 do 31. decembra 1999). Preto, tak ako to konštatoval i najvyšší súd, v situácii, keď právne predpisy neumožňujú priznať starobný dôchodok v zníženom dôchodkovom veku, keďže zamestnávanie bolo vykonávané v II. pracovnej kategórii vo všeobecnom systéme, sťažovateľ zákonné podmienky na priznanie starobného dôchodku splnil až ku dňu dovŕšenia 62 rokov veku (v zmysle § 65 zákona o sociálnom poistení). Najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, celkom legitímne a ústavne akceptovateľné.

24. Tento záver všeobecných súdov nepovažuje preto ani ústavný súd za nesúladný so zisteným skutkovým stavom. Zohľadniac dôvody rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že rozhodnutie najvyššieho súdu nie je založené na takom výklade aplikovaných ustanovení predpisov o sociálnom poistení a sociálnom zabezpečení, ktoré by poprelo ich účel a zmysel. Ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov rozsudku najvyššieho súdu a zároveň

nezistil, že by najvyšším súdom aplikovaný postup a jeho závery mohli zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku najvyššieho súdu v súlade s právomocami ústavného súdu ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy.

25. Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa, podľa ktorej samotná právna úprava má vo vzťahu k nemu diskriminačný charakter a je rozporná so základnými právami, ústavný súd konštatuje, že v konaní o sťažnosti podanej sťažovateľom mu nepatrí otázku súladu právnych predpisov riešiť. Konanie o súlade právnych predpisov je konaním samostatným, ktoré sa začína na návrh osôb uvedených v § 18 ods. 1 písm. a) až g) zákona o ústavnom súde v prípade, ak tieto osoby dospejú k názoru, že právny predpis nižšej právnej sily nie je v súlade s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

26. Vzhľadom na všetky tieto okolnosti a úvahy, ktorými sa ústavný súd riadil, dospel preto k záveru, že sťažnosť sťažovateľa na porušenie čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru musí byť posúdená ako zjavne neopodstatnená, a preto ju z tohto dôvodu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol. V situácii, keď bola sťažnosť ako celok z týchto dôvodov odmietnutá, nebolo už potrebné osobitne zaoberať sa návrhom sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

27. Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2017